

Årsberetning for 2019/20 for Censorkorps i Matematik

Jon Johnsen

12. januar 2021

Indledning

Denne almene beretning for Censorkorps for matematik vedrører det akademiske år 2019/20.

Der er desuden udarbejdet en specifik rapport på 1–2 sider for hver af de 6 institutioner, som censorkorpset har betjent i rapporteringsperioden, nemlig:

AAU: Institut for matematiske fag.

KU: Institut for matematiske fag.

RUC: Institut for natur og miljø.

SDU: Institut for matematik og datalogi.

AU: – Danmarks institut for pædagogik og uddannelse.

– Institut for matematiske fag.

De specifikke rapporter er fremsendt til de enkelte institutioner som et tillæg til den almene beretning.

Censorkorpset for matematik virker til i alt væsentligt at være velfungerende. Men året blev præget af et par usædvanlige forhold.

Lovgrundlaget

I rapporteringsperioden kom der igen en ny eksamensbekendtgørelse, nemlig bekendtgørelse nr. 22 af 9. januar 2020. Denne gang syntes der dog ikke at være ændringer med direkte relevans for formandskabet eller for censorerne.

På institutterne vil det dog *stadig* være nyttigt, at man overvejer om den enkelte extramurale fagperson kan gøre mest gavn som ekstern underviser eller som censor—eksamensbekendtgørelsens regler derom har siden 2016 *ikke* tilladt, at de benyttes på begge måder, og flere henvendelser til formandskabet har vist, at disse regler reelt båndlægger censorerne og kræver opmærksomhed i praksis.

I foråret 2020 blev arbejdsbetingelserne ved universiteternes eksamener ændret radikalt af covid 19-epidemien. Af sundhedsmæssige årsager blev hovedparten af de mundtlige eksamener omlagt til at foregå i virtuelle møder på internettet.

I eksamensbekendtgørelsens § 8 er det fastlagt, at der ved sådanne eksamener skal være en bisidder, udpeget eller godkendt af universitetet, til stede hos eksaminanden. Men denne bestemmelse blev der af praktiske grunde dispenseret fra i en skrivelse fra Styrelsen for Forskning og Uddannelse den 19. marts med henvisning til den helt usædvanlige og ekstraordinære situation. Dispensationen blev den 21. april forlænget til udgangen af august 2020.

Ved redaktionens slutning kan det nu konstateres, at eksamenerne i det store og hele, trods de usædvanlige rammer, er forløbet hensigtsmæssigt.

Korpsets anvendelse

Opgørelsen er udført for eksamenerne afholdt i det akademiske år 2019/20 til og med 30. september 2020, idet alle eksamener og reksamener fra sommeren 2020 må anses for gennemførte på dette tidspunkt.

I de 12 måneder fra oktober 2019 til september 2020 viser allokeringen, at 156 af de 235 censorer, svarende til 66%, har været benyttede (en eller flere gange). Det er endnu et nøk højere end i tidligere 1-års perioder, men alligevel ikke helt godt, idet censorerne skal benyttes mindst hvert andet år (iht. bekendtgørelsens §52). Så der er behov for at **inddrage flere** af censorerne.

Blandt de 90 aftagercensorer har 56 været i funktion som censorer, dvs. 62%. Sammenlignet med ovenstående 66% er dette en god udnyttelse af de extramurale censorer (den tidligere positive udvikling er dog ikke helt blevet fastholdt).

I 2019/20 har kun 23% (54/235) af korpsets censorer virket på mere end et universitet (det er dog 35% af de benyttede). Tidligere var tallene 2010–12: 26%, 2012/13: 16%, 2013/14: 18%, 2014–16: 38%, 2016/17: 20%. De nævnte 23% er bedre end tallene i de andre 1-års perioder i de sidste 10 år, men misforholdet består alligevel. Det bør stadig forbedres ved at undgå, at et fåtal af censorerne har mange censuropgaver—det tilsiger igen **inddragelse af flere** censorer.

Talt med multiplicitet er censorerne blevet benyttet i alt 515 gange i de 12 måneder, hvad der svarer til 3,3 gange i gennemsnit for de 156 benyttede censorer.

Dette er 1,65 gange/semester/censor, hvad der er mindre grelt end det tidligere tal på 2,0 i 2016/17 (dog 2014–16: 1,4).

Ud af de 235 censorer havde de 135 blot 0–1 opgaver i perioden, hvilket er 57% (2016/17:50%). Til sammenligning havde 35 censorer i alt 5 eller flere opgaver; altså 15% (35/235) med mere end 2 opgaver per semester. Dette er en u hensigtsmæssig opgavefordeling, som dog er mindre grelt end tidligere (2016/17: 19%). Også af denne grund bør der tilstræbes **inddragelse af flere** af censorerne.

Rapporteringsfrekvensen var sølle 40%, da jeg efterfølgende har modtaget 197 evalueringsskemaer fra censorerne vedrørende 493 eksamener. Tidligere blev frekvensen opgjort til langt højere tal, nemlig i 2010/12: 78%, 2012/13: 89%, 2013/14: 79%, 2014–16: 74%, 2016/17: 64%.

Der er således desværre tale om et endnu **STORT** tilbageskridt. Dette hidrører igen fra 4 af de 6 institutioner som censorkorpset har kontakt til. De 2 øvrige institutter har fremsendt skemaer i cirka samme omfang som tidligere, så selvom det er en nærliggende tanke at tilbagegangen måske kunne henføres til de mange virtuelle eksamener, som covid 19-epidemien har givet anledning til, så synes dette ikke at være den direkte årsag.

Rapporteringen burde være *langt* bedre, så jeg skal igen opfordre alle universiteterne til at **inddrive og sende samtlige skemaer** til censorformandskabet.

Kritik og ros

I rapporteringsperioden har en del censorer givet kommentarer, som samlet vidner om at eksamenerne i matematik stadig generelt forløber uden problemer. Jævnfør nedenstående opsummering fra de specifikke rapporter.

Der dog nu som noget nyt både positiv og negativ kritik af de virtuelle eksamener afholdt under covid 19-epidemien:

- Velforberejdede studerende. God eksamensform: Mundtlig prøve på baggrund af to større obligatoriske afleveringsopgaver (fremlæggelse og udspørgen). Enighed omkring bedømmelseskriterier.
- Bortset fra forvirring omkring slutdato for karaktergivning, så var processen god. I det store og hele var der enighed omkring karaktergivningen.
- Fin eksamensform med bevis + opgave.
- Enighed om bedømmelseskriterier og karakterfastsættelse.
- For det første: det er det bedste eksamenssæt. jeg har set som censor i faget Dernæst: Det var en lettelse, eksaminanderne kunne bruge PC som skrivemaskine.
- Behagelig oplevelse. Velforberejdede studerende, velforberejdet eksaminator, procedure klar. Eksaminationen (efter fremlæggelse af projektet) blev rigtigt gode samtaler.
- Enighed om bedømmelseskriterier og bedømmelse. Enighed om emner til eksamination/udprøvningen.

- Afholdt som fysisk eksamen, hvor de studerende havde forberedt slide præsentationer. Dette kombineret med løsning af udvalgte opgaver stillet af forelæseren gav en god eksamen med fine muligheder for at bedømme hver student.
- ON-line via Zoom. It worked fine.
- Godt censormøde, hvor vi fik vendt styrker og svagheder ved projektet, og diskuteret det generelle niveau.
- Godt det var [en] fysisk [eksamen] med en tavle.
- The technical equipment to facilitate online exams could be better, i.e. it would help to have an external camera available.
- Trods den sjældne (og ærgerlige) situation med et utilstrækkeligt speciale blev forløbet håndteret fint af eksaminator.
- Det hele forløb som planlagt.
- Meget fint forløb.
- Eksamen skulle være holdt på universitetets første lukkedag pga. coronavirus. Der kom hurtigt besked fra dekanen i går, om at bedømmelsen derfor alene skulle ske ud fra det skriftlige produkt. Eksaminator og jeg drøftede specialet telefonisk i en lille times tid og blev således enige om bedømmelsen. Fin løsning i den givne situation.
- Pga. coronavirus ingen eksamen—vejleder og jeg blev enige om karakter telefonisk udelukkende på basis af det skriftlige produkt. Fungerede fint.
- Pga. coronavirus var mundtlig eksamen erstattet af en 24-timers hjemmeopgave (med både en teoretisk og en praktisk del). Det fungerede fint, da faget egner sig til det.
- Pga. coronavirus blev eksamen afholdt på Skype. Det fungerede fint.
- Eksamen blev afholdt elektronisk (via Zoom), hvilket besværliggjorde den lidt, men samlet set tilfredsstillende.
- Forsvar af projekt over zoom. I orden under de givne omstændigheder.’
- Forsvar af bachelorprojekt via Zoom, med alle platformens begrænsninger, [men] trods alt tilfredsstillende.
- Forsvar af bachelorprojekt over Zoom. I dette tilfælde var studenten meget nervøs i en grad, så jeg frygtede et sammenbrud. On-line eksamen er ikke et nemt sted at samle op på en sådan situation.
- Forsvar af bachelorprojekt over Zoom. Det gik, men fysiske eksamener ville være at foretrække.
- Det ville være optimalt, hvis alt materialet til censor, fx. rettevejledningen, er tilgængelig, før fristen for afgivelse af karakter er nået. Bortset fra dette forløb resten som planlagt.
- På trods af udfordringerne med at selve eksaminationen skulle foregå elektronisk via Zoom, så forløb alting tilfredsstillende.
- En enkelt kommentar til on-line DE-indeberetningssystemet: Det ville være en fordel direkte at kunne bruge/vælge samme rækkefølge på alle involverede lister.
- Meget tilfredsstillende på alle parametre.
- Fint forløb, god kommunikation fra studiesekretær og eksaminator.
- 2 projekteksamener. Eksaminer blev gennemført professionelt og med både kritiske og nærgående spørgsmål, der gav de studerende mulighed for at demonstrere deres viden og kunnen—og også mangel derpå. Rapporter blev modtaget i god tid. Det vil være godt at censor modtog information om kurser på semestret og om disse evalueres gennem projektet.
- Eksamen var præget af den studerendes store nervøsitet/angst. Der var taget relevante forholdsregler og alt fungerede OK.
- Alt forløb perfekt.

- Foregik online via zoom.
- Begge eksamener afholdtes på en god og uformel måde. Eksaminator var god til at komme rundt i pensum + rapporten. Også god til at stille åbne spørgsmål uden for ledende svar.
- Prøverne blev afholdt som digital eksamen med vejleder og studerende på AAU, censor via teams. Der var problemer i starten med lyd og billede, men da det blev fikset forløb eksamen udmærket. Universitetet burde stille en stabil forbindelse til rådighed, sådan at det ikke påhviler studerende og vejleder at sikre en fornuftig forbindelse. Selve eksamen forløb indholdsmæssigt fint.
- Mundtlig eksamen via TEAMS. Digital eksamen kan kun tænkes som et redskab i en nødsituation, som den vi oplever dette forår. Som eksamensform på længere sigt er det klart ikke tilfredsstillende. Muligheden for at kommunikere med de studerende både skriftligt og mundtligt er for dårlige til at sikre en retfærdig bedømmelse.
- Overraskende problemfrit på MS TEAMS. Dog var et mindre antal studerende udfordrede vedr. tavlekommunikation—specielt ved brugen af MS PAINT og mus. Det gik for langsomt. Webcam og white board virkede fortrinligt.
- Problemer med at logge ind på Digital Eksamen.
- På trods af omstændighederne (lock down) havde de studerende lavet fornuftige projekter med ønsket praktisk dimension og teoretisk bredde/dybde. Den mundtlige eksamen blev afviklet via MsTeams, hvilket fungerede fint (når der blev holdt disciplin blandt “talerne”). Der var enighed om bedømmelseskriterier og karaktergivning.
- Eksamen blev gennemført med fysisk fremmøde af eksaminator og eksaminander, mens jeg (censor) af praktiske årsager deltog via MS Teams. Lock-down perioden havde tilsyneladende ikke haft en negativ påvirkning på de studerendes mulighed for at gennemføre og færdiggøre specialeprojektet. Og selve eksamen var tæt på den ideelle eksamination, hvor tiden efter projektpræsentationen blev brugt på udspørgen og diskussion., som alle eksaminanderne deltog meget aktivt i med supplerende og uddybende indlæg. Der var enighed om bedømmelse og kriterierne for denne.
- Den afholdte specialeeksamen forløb tilfredsstillende. Eksaminator og censor drøftede projektet i pausen efter de studerendes fremlæggelse. Herpå fulgte en spørgerunde hvor de studerende markerede og blev hørt i hele specialets indhold. Det var hensigtsmæssigt at eksamen blev afholdt ved fysisk fremmøde, fremfor den oprindeligt planlagte digitale eksamen. Det sikrede et mere fuldstændigt grundlag for bedømmelse.
- Generelt er niveauet højt for bachelorrapporter.
- Der manglede retningslinier for læringsmål for indholdet af en bachelorafhandling, især mhp. perspektivering og anvendelser.

Som tidligere gengives de relevante af kommentarerne i årsberetningens specifikke dele, der tilsendes de enkelte institutter.

Eksaminander

I de evaluerede eksamener har der været mindst 2706 eksaminander (talt med multiplicitet). Det kan ikke opgøres mere præcist, da ikke alle censorer opgav antallet i skemaet—og så var rapporteringsfrekvensen som nævnt kun 40%.

Ankesager

Korpset har i det akademiske år 2019/20 deltaget i et enkelt ankenævn.

Desuden har der ikke i perioden været udpeget censorer til ombedømmelser eller omprøver ved medhold i klagesager.

Høringer

I september 2020 blev formandskabet indbudt til at kommentere en uddannelses-evaluering af kandidatuddannelserne i didaktik på Aarhus Universitet. Med hjemmel i bekendtgørelsens §52, stk. 2, punkt 2, fremsendtes nogle få overordnede bemærkninger.

Fordeling af censuropgaver

Censuropgaverne fordeles iht. bekendtgørelsens § 52 af censorformanden.

I praksis indkaldes *forslag* til censorfordeling pr. 15. november og 1. maj fra institutterne på alle universiteter (desuden også pr. 1. oktober og 1. marts fra de kvartalsorganiserede). Derefter meddeles snarest belejligt, hvorvidt forslaget kan godkendes, og hvilke ændringer der evt. er nødvendige.

Denne fleksible ordning forudsætter naturligvis, at man på **institutterne er villige til at** efterleve bekendtgørelsens krav om at

- censorerne i korpset skal **alle bruges regelmæssigt** (mindst hvert 2. år og ved flere universiteter), og
- **gensidig censur undgås** i videst muligt omfang.

Af hensyn til det første beder jeg direkte om, at man stiler mod at bruge aftager-censorer til 1/3 af opgaverne (hvilket tidligere var et formelt krav).

Begge dele kan nok tilgodeses enkelt, ved at man instruerer medarbejderne i at inddrage en **bred vifte af censorer** i forslagene; jvf. "Korpsets anvendelse".

Ændringer af korpset

Efter indstilling fra formandskabet, har Styrelsen for Forskning og Uddannelse i 2019/20 foretaget 1 ekstraordinær nybeskikkelse, idet korpset havde behov for ekspertise i den (relativt) nye disciplin kvanteinformatik.

Der er ikke foretaget ad hoc-beskikkelser i beretningsperioden.

Andre nyheder

I 2019 kom formandskabet til at stå alene med opgaverne, idet den tilknyttede sekretær fratrådte sin stilling. Efter ni års beredvillig indsats, herunder i forbindelse med det omfattende arbejde med nybeskikkelser i 2014 og 2018, så vil jeg gerne kvittere for indsatsen med en stor tak på dette sted.

Kommunikation

I beretningsperioden har der igen været behov for at kommunikere indholdet af og hensigterne med eksamensbekendtgørelsen ud til lærere, studie- og institutledere samt fakultetskontorer. Dette er gjort efter bedste evne—og jeg står naturligvis gerne til rådighed, når behovet for yderligere afklaring atter måtte opstå.

Med venlig hilsen

Jon Johnsen
Formand for Censorkorps for matematik